

EL COS DE LES DONES EN LA HISTÒRIA RECENT: UNA LÍNIA DEL TEMPS

DESCRIPCIÓ

Exercici sobre l'evolució històrica dels drets sexuals i reproductius i la violència sexual contra les dones a l'estat espanyol i a Catalunya.

OBJECTIUS

- Reflexionar sobre els drets sexuals i reproductius i la violència sexual des d'una perspectiva històrica.
- Valorar els assoliments aconseguits a través de les reivindicacions del moviment feminista.

PÚBLIC DESTINATARI

Activitat adreçada tant a un públic jove com adult.

TEMPORALITZACIÓ

45 minuts/una hora

MATERIAL

- Papers grans amb un dibuix de la línia del temps feminista (Fitxa 1).
- Papelògraf i retolador.
- Targetes/cartolines amb els fets històrics escrits (extreure de la Fitxa 2).
- Blu Tack per penjar les targetes a la línia del temps.
- Còpies de la Fitxa 3 per a totes les persones participants.

ORIENTACIONS PER LA FACILITACIÓ

És important transmetre a les persones participants que no es tracta de cap "examen d'història" i que no passa res si no saben situar els fets en la línia del temps.

L'activitat és una oportunitat per poder parlar dels drets de les dones i la igualtat de gènere i veure que, en molts casos, són drets reconeguts molt recentment i, en molts casos, encara qüestionats.

També és important explicar a les persones participants que es tracta d'una línia del temps que se situa a l'Estat espanyol, però que podria realitzar-se a qualsevol país.

El model de línia del temps proposat a la Fitxa 1 pot ser adaptat, afegint-hi dades sobre la situació de les dones i els seus drets a altres països o informació d'altres fets posteriors al 2015 o que es considerin interessants pel grup. De fet, en el cas d'un públic amb perfils diversos en relació a l'origen, pot ser interessant obrir un debat sobre els drets de les dones a diferents llocs del món.

FONT

Adaptat de: Fundació SURT (2014) "Empoderamiento de jóvenes tuteladas. Manual para profesionales":

http://www.empoweringcare.eu/wp-content/uploads/2013/04/Manual-para-profesionales-Empowering-Care_ES.pdf

PROCEDIMENT

Pas 1:

Constituir petits grups de treball de 5 persones màxim, i donar-los-hi un paper gran amb una línia del temps dibuixada. A la Fitxa 1 hi ha una proposta de línia del temps que va des del 1900 fins a l'any 2015 i que està dividida en dècades. Per tal de contextualitzar l'activitat, a la línia del temps s'assenyalen els fets històrics més significatius del darrer segle a l'Estat espanyol: Primera i Segona Repúbliques, Dictadura Franquista, etc.

Pas 2:

Lliurar a cada grup unes targetes amb frases que descriuen fets destacats en la història de les dones a Catalunya i l'Estat espanyol (A la Fitxa 2 es proposen diverses frases).

Demandar a cada grup que llegeixi cada una de les targetes i que, de forma conjunta, reflexioni i decideixi on creu que s'ha de situar cada un dels fets a la línia del temps. Un cop acordat, cada grup enganxa les diferents targetes a la dècada corresponent.

Pas 3

Una vegada tots els grups hagin situat els fets històrics a la línia del temps, posar en comú les línies del temps i reflexionar conjuntament sobre els resultats. A la Fitxa 2 es detallen les dates en les que han tingut lloc cada un dels fets, per tal de saber on ubicar-los correctament a la línia del temps. Algunes preguntes per guiar el debat del grup poden ser:

Us ha sorprès algun d'aquests fets? Pensàveu que havia passat abans? Després?

Alguns drets es poden aconseguir però també es poden tornar a perdre. Reflexionar sobre la importància de tenir sempre present les lluites passades i actuals per no perdre aquests drets.

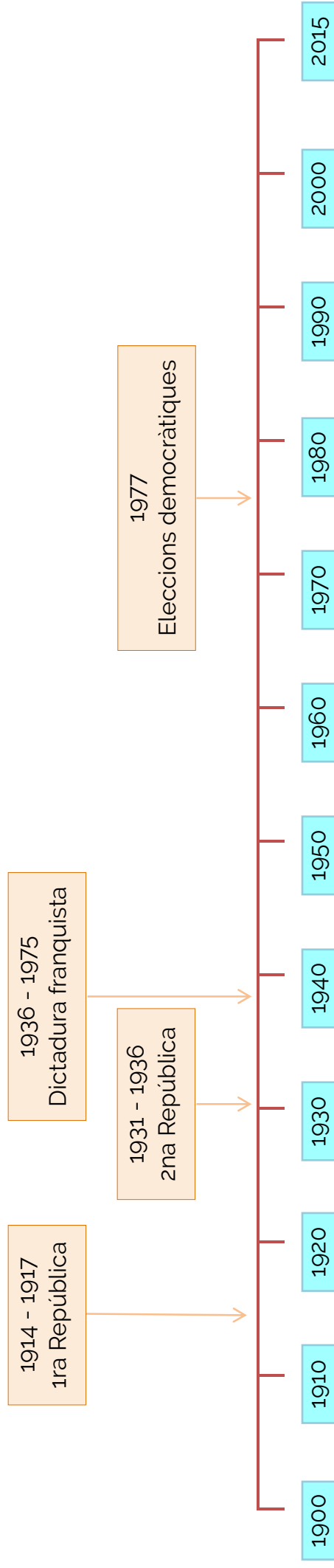
Com a conclusió, i per tal de reflexionar sobre la importància del feminisme en l'assoliment dels drets de les dones, es pot facilitar el text "Agraeix-ho a una feminista" (Fitxa 3).

Com a material complementari que pot servir d'exemple en relació a la situació de les dones durant el franquisme, es pot entregar la "Guía de la buena esposa" del 1953, que es pot descarregar en aquest enllaç:

<http://www.maalla.es/Libros/Guia%20de%20la%20buena%20esposa.pdf>

4 FITXA 1

VIOLÈNCIA MASCLISTA A L'ESPAI PÚBLIC
MÓDUL 1 - Perspectiva històrica i definicions
DINÀMICA DE TREBALL 1

LÍNIA DEL TEMPS

Les frases entre cometes són les que es proposen per escriure a les targetes de l'activitat d' El cos de les dones en la història recent: una línia del temps. Cada frase va acompanyada de la data en la que va succeir aquell fet i d'una petita explicació.

Es proposa també un enllaç per poder aprofundir la informació.

1. "La violació dins del matrimoni no es considera delicte"

La violació, fins fa uns anys, es considerava un delicte contra l'honestedat, perquè no es concebia com un atemptat contra la integritat de la persona, sinó com una lesió del seu honor (com a filla, esposa, germana, etc.).

En línia amb això, la violació dins del matrimoni no estava tipificada com a delicte fins a la reforma del Codi Penal de l'any 1989, ja que en aquest cas l'honor no perillava i l'acte sexual es considerava un deure al que les esposes no s'hi podien negar.

Per saber-ne més sobre la tipificació d'aquest delicte des d'una perspectiva internacional:

http://internacional.elpais.com/internacional/2015/03/08/actualidad/1425845224_956206.html

2. "Es legalitza l'ús de la píndola anticonceptiva a l'estat Espanyol"

A partir de la modificació de l'article 416 del Codi Penal, el 7 d'octubre de 1978 es va legalitzar la pastilla com a mètode anticonceptiu a l'estat espanyol.

Per saber-ne més sobre la història de la píndola:

http://pildoraymujer.com/es/historia_pildora/index.php

3. "Es regula l'avortament a l'estat Espanyol"

L'avortament es va regular per primera vegada a l'estat espanyol durant la Segona República. Després d'aquest període i, amb l'arribada de la dictadura, l'avortament es va penalitzar de nou. Després de la transició i, de nou, fruit de les reivindicacions del feminisme, el govern socialista aprova el 1985 la Llei Orgànica 9/1985 que despenalitzava l'avortament. Més de dues dècades més tard, al 2010, es va aprovar la Llei Orgànica 2/2010 de Salut sexual i reproductiva i d'interrupció voluntària de l'embaràs, que és la llei actualment en vigor. El 2015 el govern del Partit Popular aprova una reforma de la Llei Orgànica 2/2010 per impedir que les menors d'edat puguin interrompre l'embaràs sense el consentiment dels seus progenitors o tutors legals.

Per saber-ne més sobre la història del dret a l'avortament:

<http://www.20minutos.es/graficos/cronologia-de-la-ley-del-aborto-en-espana-86/0/>

4. "A l'estat espanyol una dona és violada cada 7 hores"

Segons les dades facilitades pel Ministeri de l'Interior, l'any 2013 a l'estat espanyol més de 3 dones són violades cada dia, 1 cada 7 hores.

Per saber-ne més sobre aquestes agressions sexuals:

<http://www.elmundo.es/yodona/2014/10/04/542d7f39268e3e44378b4588.html>

5. "El marit pot matar a la seva esposa si la sorprèn en una relació sexual amb algú altre"

El Codi Penal franquista va tornar a incorporar l' "uxoricidi per causa d'honor", que s'havia abolit només durant el període de la Segona República (1931-1939). L'uxoricidi donava la possibilitat al marit de poder matar o lesionar a la seva esposa en el cas de sorprendre-la en flagrant adulteri, com a acció de defensa del propi honor. Aquesta norma es va eliminar del Codi Penal el 1963.

Per saber-ne més sobre la situació jurídica de la dona durant el Franquisme:

http://rua.ua.es/dspace/bitstream/10045/11657/1/Feminismos_12_09.pdf

SI ERES MUJER Y...

...puedes votar, **agradéceselo a una feminista.**

...recibes igual salario al de un hombre por hacer el mismo trabajo, **agradéceselo a una feminista.**

...fuiste a la universidad en lugar de dejar los estudios después del bachillerato para que tus hermanos pudieran estudiar pues "tú de todos modos simplemente vas a casarte", **agradéceselo a una feminista.**

...puedes solicitar cualquier empleo, no sólo un "trabajo para mujeres", **agradéceselo a una feminista.**

...puedes recibir y brindar información sobre control de la fertilidad sin ir a la cárcel por ello, **agradéceselo a una feminista.**

...eres médica, abogada, pastora (se refiere a sacerdotisa protestante), jueza o legisladora, **agradéceselo a una feminista.**

...practicar un deporte profesional, **agradéceselo a una feminista.**

...puedes usar pantalones sin ser excomulgada de tu iglesia o sacada del pueblo, **agradéceselo a una feminista.**

...a tu jefe le está prohibido presionarte a que te acuestes con él, **agradéceselo a una feminista.**

...eres violada pero el juicio no se trata sobre el largo de tu vestido o tus novios anteriores, **agradéceselo a una feminista.**

...inicias negocio y puedes obtener un préstamo usando sólo tu nombre y tus antecedentes de crédito, **agradéceselo a una feminista.**

...estás bajo juicio y se te permite testificar en tu propia defensa, **agradéceselo a una feminista.**

...posees propiedad que es únicamente tuya, **agradéceselo a una feminista.**

...tienes derecho a tu propio salario aun si estás casada o hay un hombre en tu familia, **agradéceselo a una feminista.**

SI ERES MUJER Y...

...obienes la custodia de tus hijas e hijos tras un divorcio o una separación, **agradéceselo a una feminista.**

...tienes voz en cómo criar y cuidar a tus hijas e hijos en lugar de que los controle completamente tu esposo o su padre, **agradéceselo a una feminista.**

...tu marido te golpea y esto es ilegal y la policía lo detiene en vez de sermonearte sobre cómo ser una mejor esposa, **agradéceselo a una feminista.**

...se te otorga un título después de ir a la universidad, en lugar de un mero certificado de haber completado los estudios, **agradéceselo a una feminista.**

...puedes amamantar a tu bebé, eso sí, todavía discretamente, en un lugar público y no ser arrestada por ello, **agradéceselo a una feminista.**

...te casas y tus derechos humanos civiles no desaparecen dentro de los derechos de tu esposo, **agradéceselo a una feminista.**

...tienes el derecho a rehusar tener relaciones sexuales con tu esposo, **agradéceselo a una feminista.**

...tienes derecho a que tus registros médicos confidenciales no sean divulgados a los hombres de tu familia, **agradéceselo a una feminista.**

...tienes derecho a leer los libros que desees, **agradéceselo a una feminista.**

...puedes escoger ser madre o no cuando tú quieras y no según los dictados de un esposo o un violador, **agradéceselo a una feminista.**

...puedes esperar vivir hasta los 80 años en vez de morir entre los 20 y 30 a causa de embarazos ilimitados, **agradéceselo a una feminista.**

...puedes verte como una humana adulta plena, y no como una menor de edad que necesita ser controlada por un hombre, **agradéceselo a una feminista.**

Font: Autora desconeguda, el text original és "*Thank a feminist*". Traducció de Laura Asturias, i publicació a la revista Tertulia.